

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMO FORMA

2023-04-04 Nr. NV-755

ĮSTATYŲ PROJEKTAI		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS TRANSPORTO PRIEMONIŲ VALDYTOJŲ CIVILINĖS ATSAKOMYBĖS PRIVALOMOJO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. IX-378 ŠEŠTOJO SKIRSNIO IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. IX-1737 2, 22, 52, 79, 90, 90-1, 93, 116, 158, 158-2, 161, 174 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR SUSIJUSIO LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO		
TAP NR. 23-263(2); 23-264(2); 23-265(2) TAIS NR. 23-1598(3); 23-1599(3); 22-13656(4)		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	Pasirenkama ☒ Taip ☐ Ne	Finansų ministerija	Pasirenkama ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2023-03-28	Pasirenkama ☐ Svarstyti TAP (III dalyje) ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☒ Svarstyti LRV posėdyje (A dalyje) ☐ Grąžinti tobulinti

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Įstatymų projektai parengti įgyvendinant 2021 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2021/2118 reikalavimą iki 2023 m. birželio 23 d. įgalioti instituciją, kuri iki 2023 m. gruodžio 23 d. sudarytų susitarimą su kitų Europos Sąjungos valstybių narių įgaliotomis institucijomis, kiek tai susiję su Europos Sąjungos valstybių narių žalos atlyginimo institucijų teisėmis, pareigomis ir tarpusavio atsiskaitymu dėl žalos atlyginimo nukentėjusiems tretiesiems asmenims, kai draudimo įmonė bankrutuoja ar likviduojama. Taip pat įstatymų projektai parengti siekiant tinkamai perkelti 2016 m. sausio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/97 dėl draudimo produktų platinimo nuostatas į nacionalinę teisę.

Šiuo metu nėra institucijos, įgalios pasirašyti susitarimą su kitų Europos Sąjungos valstybių narių įgaliotomis institucijomis, kiek tai susiję su Europos Sąjungos valstybių narių žalos atlyginimo institucijų teisėmis, pareigomis ir tarpusavio atsiskaitymu dėl žalos atlyginimo nukentėjusiems tretiesiems asmenims, kai draudimo įmonė bankrutuoja ar likviduojama.

Šiuo metu nustatyta, kad Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/97 nuostatos nėra visiškai įgyvendintos:

- Draudimo įstatyme nustatytas reikalavimas draudimo įmonėms, draudimo brokerių įmonėms nagrinėti draudėjų, apdraustųjų, naudos gavėjų ir nukentėjusių trečiųjų asmenų skundus, tačiau nėra nustatyto reikalavimo nagrinėti kitų suinteresuotų šalių skundus;
- Draudimo įstatyme nustatytas reikalavimas, kad jei draudėjas atlieka kokius nors mokėjimus, išskyrus draudimo įmokas ir numatytus mokėjimus pagal ne gyvybės draudimo sutartį sudarius šią sutartį, draudikas arba draudimo tarpininkas turi atskleisti informaciją draudėjui, tačiau nėra nustatyto reikalavimo atskleisti minėtą informaciją draudėjui, atliekančiam mokėjimus pagal gyvybės draudimo sutartį;
- Draudimo įstatyme nustatytas draudimas draudimo produktų platintojui nustatyti savo darbuotojų atlyginimo tvarką, pagal kurią jo darbuotojai būtų skatinami draudėjui, apdraustajam, naudos gavėjui ar nukentėjusiam trečiajam asmeniui rekomenduoti jo poreikių geriausiai neatitinkančio draudimo produkto ar paslaugos, bet nėra nustatyto pačiam draudimo produktų platintojui;
- Europos Sąjungos Teisingumo Teismas sprendime išaiškino, kad Direktyvoje (ES) 2016/97 vartojamos „draudimo produktų platintojo“ ir „draudimo tarpininko“ sąvokos turi būti suprantamos kaip apimančios juridinius asmenis, siūlančius savo klientams galimybę už mokamą atlygį savanoriškai prisijungti prie kolektyvinio (grupinio) draudimo sutarties, minėto juridinio asmens sudarytos su draudimo įmone, dėl ko šie klientai įgyja teisę į draudimo išmokas. Draudimo įstatyme tai nėra aiškiai reglamentuota.

Šiuo metu nesuderintos Draudimo įstatyme ir Finansinės apskaitos įstatyme vartojamos sąvokos.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Įgyvendinant direktyvų nuostatas, siūloma:

- Kadangi šiuo metu nėra institucijos, įgalios pasirašyti susitarimą su kitų Europos Sąjungos valstybių narių įgaliotomis institucijomis, kai draudimo įmonė bankrutuoja ar likviduojama, siūloma įgalioti Lietuvos Respublikos transporto priemonių draudikų biurą (toliau – Draudikų biurą) sudaryti minėtą

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

susitarimą. Šiuo metu Draudikų biuras atlygina žalą nukentėjusiems per eismo įvykį nuo nedraustos transporto priemonės; koordinuoja draudimo įmonių veiklą, susijusią su transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu; kaupia informaciją, susijusią su transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu, valdo transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo duomenų bazę; veikia kaip Lietuvos Respublikos žalų atlyginimo institucija (t. y. nagrinėja pretenzijas dėl padarytos žalos Europos Sąjungos ar užsienio valstybėje bei moka išmokas nukentėjusiems esant įstatyme apibrėžtomis sąlygoms); atlieka informacijos centro funkcijas (t. y. užtikrina duomenų rinkimo koordinavimą ir pateikimą asmenims, turintiems teisę gauti atitinkamą informaciją); kartu su kompetentingomis institucijomis formuoja bendrą transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo politiką Lietuvoje; vykdo tarptautinius įsipareigojimus pagal žaliosios kortelės sistemą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus. Minėtas siūlymas su Draudikų biuru suderintas;

- Draudimo įmonėms ir draudimo brokerių įmonėms nustatyti reikalavimą nagrinėti ir kitų suinteresuotų šalių (pavyzdžiui, vartotojų asociacijų) skundus, šiuo metu nustatytas reikalavimas nagrinėti draudėjų, apdraustųjų, naudos gavėjų ir nukentėjusių trečiųjų asmenų skundus;
- Nustatyti, kad jei draudėjas atlieka kokius nors mokėjimus, išskyrus draudimo įmokas ir numatytus mokėjimus pagal draudimo sutartį, atitinkama informacija apie šiuos mokėjimus būtų atskleista ne tik pagal ne gyvybės draudimo sutartį, bet ir pagal gyvybės draudimo sutartį;
- Patikslinti, kad draudimas nustatyti atlygio tvarką, prieštaraujančią pareigai veikti geriausiomis draudėjui sąlygomis, būtų taikomas ir draudimo produktų platintojams, ne tik jų darbuotojams;
- Nustatyti kolektyvinio (grupinio) draudimo sutarties platintojams analogišką kaip ir sudarant įprastas, tradicines draudimo sutartis teisinį režimą.

Siūlomi pakeitimai, kuriais siekiama suderinti Draudimo įstatyme ir Finansinės apskaitos įstatyme vartojamos sąvokos ir kiti pakeitimai.

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Kadangi Direktyvos (ES) 2021/2118 nuostatos į nacionalinę teisę turi būti perkeltos iki 2023 m. gruodžio 23 d., tačiau valstybėms narėms pavedama iki 2023 m. birželio 23 d. įgalioti subjektą, kuris pasirašytų susitarimą su kitų Europos Sąjungos valstybių narių įgaliojais subjektais dėl išmokėtų žalos atlyginimo sumų grąžinimo tvarkos, siūloma įgalioti Draudikų biurą iki 2023 m. gruodžio 23 d. sudaryti susitarimą su kitų Europos Sąjungos valstybių narių įgaliojais institucijomis, atsakingomis už žalą atlyginimą, ir apie sudarytą susitarimą informuoti Europos Komisiją.

Draudimo įmonėms ir draudimo brokerių įmonėms numatoma pareiga nagrinėti naujų subjektų (kitų suinteresuotų šalių) skundus, nustatoma, kad draudimo produktų platintojų gaunamas atlygis arba draudimo produktų platintojų darbuotojams mokamas atlygis bei jų darbo vertinimas turi neprieštarauti draudimo produktų platintojų pareigai veikti kuo labiau atsižvelgiant į draudėjų, apdraustųjų, naudos gavėjų ir nukentėjusių trečiųjų asmenų interesus. Atitinkamai šie verslo subjektai turės peržiūrėti ir pritaikyti savo skundų nagrinėjimo, atlygio tvarkos aprašus ir kitus susijusius dokumentus. Šiuo tikslu nustatomas Draudimo įstatymo projekto įsigaliojimo atidėjimas 3 mėnesiams.

Įstatymams įgyvendinti papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų nereikės.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Projektai išvadoms gauti buvo pateikti Teisingumo ministerijai, Draudikų biurui, Lietuvos bankui, Draudimo brokerių rūmams, Lietuvos draudimo brokerių įmonių asociacijai, Nacionalinei draudimo brokerių įmonių asociacijai, Draudėjų asociacijai, Lietuvos draudikų asociacijai ir Lietuvos gyvybės draudimo įmonių asociacijai.

Projektas svarstytas 2023 m. kovo 28 d. tarpinstituciniame pasitarime.

Projektas patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Paminėtina, kad teikiami įstatymų projektai siūlomi įtraukti į Seimo VI (pavasario) sesijos darbų programą (planuojamas svarstymo mėnuo – gegužė).

PAŽYMĄ PARENGĖ

Tautvydas Brazdžiūnas

Ekonomikos politikos grupė patarėjas